

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Кзз 245/2020
13.05.2020. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Невенке Важић, председника већа, Веска Крстајића, Биљане Синановић, Милунке Цветковић и Драгана Аћимовића, чланова већа, са саветником Врховног касационог суда Снежаном Лазин, као записничарем, у кривичном предмету окривљеног АА, због кривичног дела примање мита из члана 367. став 1. Кривичног законика, одлучујући о захтеву за заштиту законитости браниоца окривљеног АА - адвоката Бране Стојчића, поднетом против правноснажних пресуда Вишег суда у Београду К.бр.368/14 од 16.05.2019.године и Апелационог суда у Београду Кж1 719/19 од 29.10.2019.године, у седници већа одржаној дана 13.05.2020.године, једногласно, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснован захтев за заштиту законитости браниоца окривљеног АА - адвоката Бране Стојчића, поднет против правноснажних пресуда Вишег суда у Београду К.бр.368/14 од 16.05.2019.године и Апелационог суда у Београду Кж1 719/19 од 29.10.2019.године, у односу на битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 1) Законика о кривичном поступку, док се у осталом делу захтев за заштиту законитости браниоца окривљеног **ОДБАЦУЈЕ** као недозвољен.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Београду К.бр.368/14 од 16.05.2019.године окривљени АА је оглашен кривим због извршења кривичног дела примање мита из члана 367. став 1. КЗ и осуђен је на казну затвора у трајању од 7 (седам) месеци у коју му се урачунава време проведено на задржавању и у притвору у периоду од 13.03.2014.године до 07.04.2014.године.

Истом пресудом према окривљеном је изречена мера безбедности забрана вршења позива и то тако што се окривљеном забрањује обављање позива полицијског службеника у трајању од 3 године, с тим да се време проведено на издржавању казне затвора неће урачунати у време трајања ове мере. Окривљени је обавезан да плати суду на име трошкова кривичног поступка - судског паушала износ од 10.000,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Београду Кж1 719/19 од 29.10.2019.године усвојена је жалба браниоца окривљеног АА - адвоката Бране Стојчића због одлуке о кривичној санкцији и изреченој мери безбедности, па је преиначена пресуда Вишег суда у Београду К.бр.368/14 од 16.05.2019.године и то тако што је Апелациони суд у

Београду окривљеног АА због кривичног дела примање мита из члана 367. став 1. КЗ осудио на казну затвора у трајању од 6 (шест) месеци која ће се извршити на тај начин што окривљени не сме напуштати просторије у којима станује на адреси ..., улица ... број .., осим у случајевима прописаним законом који уређује извршење кривичних санкција, а уколико окривљени једном у трајању од 12 часова или два пута у трајању од по 6 часова самовољно напусти просторије у којима станује суд ће одредити да остатак изречене казне затвора издржи у заводу за извршење казне затвора и тако што је отклонио потребу за изрицањем окривљеном АА у смислу одредбе члана 85 КЗ мере безбедности забрана вршења позива како је то било одређено првостепеном пресудом, а којом мером је окривљеном било забрањено обављање позива полицијског службеника у трајању од 3 године, док су у преосталом делу жалба браниоца окривљеног и у целости жалба Вишег јавног тужиоца у Београду одбијене као неосноване и првостепена пресуда је у непреиначеном делу потврђена.

Против наведених правноснажних пресуда захтев за заштиту законитости поднео је бранилац окривљеног АА - адвокат Брана Стојчић, због повреда закона из члана 428. став 8, члана 438. став 1. тачка 2) и члана 438. став 2. тачка 2) ЗКП, те због повреде одредбе члана 11. КЗ и повреда одредаба члана 34. став 4. Устава Републике Србије и члана 4. став 1. Протокола број 7 уз Европску конвенцију за заштиту људских права и основних слобода, а из образложења захтева произилази да се правноснажне пресуде побијају и због повреде закона из члана 438. став 1. тачка 1) ЗКП, са предлогом да Врховни касациони суд уважи као основан поднети захтев, те да укине пресуду Апелационог суда у Београду Кж1 719/19 од 29.10.2019.године и предмет врати на поновни поступак и одлучивање.

Врховни касациони суд је доставио примерак захтева за заштиту законитости Републичком јавном тужиоцу сходно одредби члана 488. став 1. ЗКП, те је у седници већа коју је одржао у смислу члана 490. ЗКП, без обавештавања Републичког јавног тужиоца и браниоца окривљеног, сматрајући да њихово присуство није од значаја за доношење одлуке (члан 488. став 2. ЗКП), размотрио списе предмета и правноснажне пресуде против којих је захтев за заштиту законитости поднет, па је, након оцене навода изнетих у захтеву, нашао:

Захтев за заштиту законитости је неоснован у делу који се односи на битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 1) ЗКП, док је у осталом делу недозвољен.

Указујући на битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 1) ЗКП, бранилац окривљеног АА у поднетом захтеву истиче да је суд оглашавајући кривим и осуђујући окривљеног АА за кривично дело примање мита из члана 367. став 1. КЗ повредио начело *ne bis in idem* (не поново о истој ствари), јер се у конкретном случају сходно одредбама члана 34. став 4. Устава Републике Србије и члана 4. став 1. Протокола број 7 уз Европску конвенцију за заштиту људских права и основних слобода ради о правноснажно пресуђеној ствари, те да је стога суд био дужан да на основу члана 422. тачка 2) ЗКП према окривљеном одбије оптужбу за предметно кривично дело. Ово имајући у виду да је окривљеном АА претходно правноснажним решењем Дисциплинског старешине Полицијске управе за град Београд ДС.116-1/238

од 23.07.2014.године, које се налази у списима предмета и које је суд прочитао у доказном поступку, за чињенично исти догађај и исте радње за које је он правноснажно оглашен кривим у овом кривичном поступку, утврђена дисциплинска одговорност и то због учињених тешких повреда службене дужности - понашање супротно Кодексу полицијске етике које штети угледу службе или нарушава односе међу запосленима и незаконит, несавестан, немаран рад или пропуштање радње за коју је запослени овлашћен, а које су проузроковали или су могли да проузрокују штету или незаконитост у раду из члана 157. став 1. тачка 7) и 14) Закона полицији и изречена му је дисциплинска мера распоређивање на друго радно место на којем се обављају послови за које је као услов прописана непосредно нижа стручна спрема у трајању од 6 месеци.

Изнети наводи захтева за заштиту законитости браниоца окривљеног се, по оцени Врховног касационог суда, не могу прихватити као основани, из следећих разлога:

Наиме, у конкретном случају се не ради о правноснажно пресуђеној ствари, па стога вођење кривичног поступка након спроведеног дисциплинског поступка против окривљеног АА, по налажењу овога суда, не представља повреду начела *ne bis in idem*.

Из списка предмета произилази да је против окривљеног АА вођен дисциплински поступак на основу Закона о полицији и Уредбе о дисциплинској одговорности у Министарству унутрашњих послова и то због тешких повреда службене дужности из члана 157. став 1. тачка 7) и 14) Закона о полицији („Службени гласник РС“, број 101/2005, 63/2009 и 92/2011). У том дисциплинском поступку, правноснажним решењем Дисциплинског старешине Полицијске управе за град Београд број ДС.116-1/238 од 23.07.2014.године је утврђена дисциплинска одговорност АА и за учињене наведене тешке повреде службене дужности (понашање супротно Кодексу полицијске етике које штети угледу службе или нарушава односе међу запосленима и незаконит, несавестан, немаран рад или пропуштање радње за коју је запослени овлашћен, а који су проузроковали или су могли да проузрокују штету или незаконитост у раду) из члана 157. став 1. тачка 7) и 14) Закона о полицији му је на основу члана 159. став 1. тачка 2) Закона о полицији изречена дисциплинска мера распоређивање на друго радно место на којем се обављају послови за које је као услов прописана непосредно нижа стручна спрема у трајању од 6 месеци.

Кривични поступак против окривљеног АА вођен је по оптужници Вишег јавног тужиоца у Београду КТО.бр.157/14 од 29.05.2014.године (прецизирана на главном претресу одржаном дана 17.04.2019.године) због кривичног дела примање мита из члана 367. став 1. КЗ, а пресудом Вишег суда у Београду К.бр.368/14 од 16.05.2019.године окривљени је за ово кривично дело оглашен кривим и осуђен на казну затвора у трајању од 7 (седам) месеци у коју му се урачунава време проведено на задржавању и у притвору у периоду од 13.03.2014.године до 07.04.2014.године. Првостепена пресуда је усвајањем жалбе браниоца окривљеног преиначена у погледу одлуке о кривичној санкцији и одлуке о изреченој мери безбедности, а како је то ближе означено у изреци другостепене пресуде Апелационог суда у Београду Кж1 719/19 од 29.10.2019.године.

Имајући у виду напред наведено, у конкретном случају је неспорно да су против окривљеног АА, поводом истог животног догађаја, вођена два поступка и то дисциплински поступак који је покренут закључком начелника ПУ за град Београд о покретању дисциплинског поступка број ../14 од 11.04.2014.године и окончан је правноснажним решењем Дисциплинског старешине Полицијске управе за град Београд број .. од 23.07.2014. године којим је утврђена дисциплинска одговорност окривљеног и изречена му дисциплинска мера и кривични поступак, по оптужници Вишег јавног тужиоца у Београду КТО.бр.157/14 од 29.05.2014.године (прецизирана на главном претресу одржаном дана 17.04.2019.године), који је правноснажно окончан пресудом Вишег суда у Београду К.бр.368/14 од 16.05.2019.године којом је окривљени оглашен кривим, а која је преиначена у погледу одлуке о кривичној санкцији и одлуке о изреченој мери безбедности пресудом Апелационог суда у Београду Кж1 719/19 од 29.10.2019.године.

Одредбом члана 438. став 1. тачка 1) ЗКП је прописано да битна повреда одредаба кривичног поступка постоји ако је наступила застарелост кривичног гоњења или је гоњење искључено услед амнестије или помиловања или је ствар већ правноснажно пресуђена или постоје друге околности које трајно искључују кривично гоњење.

Устав Републике Србије у члану 34. став 4. гарантује правну сигурност у казненом праву одредбом да нико не може бити гоњен ни кажњен за кривично дело за које је правноснажном пресудом ослобођен или осуђен или за које је оптужба правноснажно одбијена или поступак правноснажно обустављен, а којим забранама подлеже вођење поступка за неко друго кажњиво дело. Наведени принцип садржан је и у одредби члана 4. став 1. ЗКП којом је прописано да нико не може бити гоњен за кривично дело за које је одлуком суда правноснажно ослобођен или осуђен или за које је оптужба правноснажно одбијена или је поступак правноснажно обустављен.

Одредбом члана 4. став 1. Протокола број 7 уз Европску конвенцију за заштиту људских права и основних слобода прописано је да се никоме не сме поново судити, нити се може поново казнити у кривичном поступку у надлежности исте државе за дело због кога је већ био правноснажно ослобођен или осуђен у складу са законом и кривичним поступком те државе.

Одредбом члана 159. Закона о полицији („Службени гласник РС“, број 101/2005, 63/2009 и 92/2011), који се примењивао у време чињења тешких повреда службене дужности и вођења дисциплинског поступка против окривљеног, је прописано да се за тешке повреде службене дужности може изрећи једна од следећих дисциплинских мера: 1) умањене плате у износу од 20 до 40 одсто од месечне плате запосленог у времену од једног до три месеца; 2) распоређивање на друго радно место на којем се обављају послови за које је као услов прописана непосредно нижа стручна спрема у трајању од шест месеци до једне године; 3) условни престанак радног односа са роком проверавања до годину дана, кумулативно са мером из тачке 1) или 2) овог става и 4) престанак радног односа.

Уважавајући судску праксу Европског суда за људска права, Уставни суд Републике Србије је поставио критеријуме на основу којих се врши оцена да ли вођење поступка против окривљеног због дела које произилази из истих чињеница представља повреду начела *ne bis in idem*, а ти критеријуми су: 1. да ли су оба поступка која су вођена против окривљеног вођена за дело које по својој природи представља кажњиво дело, односно да ли је запређена санкција у дисциплинском поступку по својој природи казненоправна; 2. да ли су дела због којих се окривљени казнено гони иста (*idem*) и 3. да ли је постојала двострукост поступка (*bis*). Дакле, тек по испуњењу сва три критеријума може се говорити о пресуђеној ствари.

Код испитивања првог услова неопходно је пре свега утврдити да ли се конкретан дисциплински поступак односи на тзв. „кривичну оптужбу“, односно да ли је дисциплинска осуда по својој природи била „кривична“. Наведено се утврђује применом три критеријума која су општепозната као „мерила Енгел“ и која су постављена у утврђеној судској пракси Европског суда за људска права (одлука Енгел и други против Холандије од 08.06.1976. године), а то су: 1) правна квалификација дела према домаћем законодавству, 2) природа дела која подразумева два кумулативна поткритеријума - обим прекршене нормe и сврху казне и 3) природа и степен тежине казне.

Како је у конкретном случају, окривљеном АА у дисциплинском поступку утврђена дисциплинска одговорност и како му је изречена дисциплинска мера, то испуњеност овог критеријума зависи од природе изречене дисциплинске мере у конкретном случају.

Примењујући наведени критеријум на конкретни случај, Врховни касациони суд налази да вођење дисциплинског поступка не испуњава критеријум поступка по „кривичној оптужби“ и то пре свега у погледу казнене природе санкције која је по Закону о полицији изречена окривљеном. Ово са разлога јер је правна природа изречене санкције у дисциплинском поступку, статусног односно радноправног карактера, будући да се дисциплинским мерама ограничавају или одузимају одређена права и положај, односно својства запосленог, дакле све прописане санкције (па и изречена санкција у конкретном случају) су везане за радноправни статус лица против кога се води дисциплински поступак, а сврху санкције је могуће остварити само док се то лице налази у радном односу. Престанком тог статуса наведене санкције губе своју сврху и не могу се извршити, па је дакле природа дела везана за радно-правни статус извршиоца, а тиме и превентивна и репресивна сврха прописаних санкција.

Имајући у виду напред наведено, то, без обзира на чињеницу што је дисциплински, а затим и кривични поступак вођен због догађаја који произилази из истих чињеница, у конкретном случају није испуњен критеријум да су оба поступка вођена по „кривичној оптужби“, а што даље значи да се не ради о правноснажно пресуђеној ствари у смислу одредбе члана 438. став 1. тачка 1) ЗКП, па стога окончањем дисциплинског поступка нису постојале процесне сметње за вођење против окривљеног друге врсте поступка, поводом истог животног догађаја, у конкретном случају кривичног поступка пред цивилним судом.

Стога су, по налажењу Врховног касационог суда, неосновани наводи захтева за заштиту законитости браниоца окривљеног којима се указује да је доношењем побијаних правноснажних пресуда на штету окривљеног АА учињена битна повреда одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 1) ЗКП.

Захтев за заштиту законитости браниоца окривљеног АА у осталом делу одбачен је као недозвољен.

Наиме, бранилац окривљеног у осталом делу захтева указује да је другостепени суд учинио повреду одредбе члана 11. КЗ, обзиром да је другостепеном пресудом усвојио жалбу браниоца окривљеног и преиначио првостепену пресуду у погледу одлуке о казни тако што је окривљеног за извршено кривично дело осудио на казну затвора у трајању од 6 месеци која ће се извршити у просторијама у којима окривљени станује, с тим што окривљеном у изречену казну није урачунао време проведено у притвору почев од 13.03.2014.године до 07.04.2014.године, а које време му је било урачунато у казну затвора на коју је осуђен првостепеном пресудом. Изнети наводи браниоца окривљеног којима се указује да је другостепени суд повредио одредбе о урачунавању притвора, по налажењу овога суда представљају повреду кривичног закона из члана 439. тачка 4) ЗКП у вези члана 11. КЗ.

Поред тога, бранилац окривљеног указује и на битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 438. став 2. тачка 2) ЗКП, истицањем да је изрека пресуде противречна сама себи и разлозима пресуде, те да у побијаним пресудама нису наведени разлози о одлучним чињеницама које су предмет доказивања, а и они разлози који су дати су потпуно нејасни и у знатној мери противречни, као и да о чињеницама које су предмет доказивања постоји знатна противречност између онога што се наводи у разлозима пресуде о садржини исказа сведока и самих тих исказа. Осим тога, као разлог подношења захтева бранилац наводи и повреду одредбе члана 428. став 8. ЗКП, истицањем да суд у побијаним пресудама није одређено и потпуно изнео које чињенице је утврдио у кривичном поступку и из којих разлога их узима као доказане или недоказане, те да није дао оцену веродостојности противречних доказа, јер није законито оценио одбрану окривљеног АА и исказе испитаних сведока ББ и ВВ, полицијских службеника, а посебно исказ сведока оштећеног ГГ. Бранилац окривљеног као разлог подношења захтева наводи и битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 2) ЗКП.

Имајући у виду да из изнетих навода произилази да бранилац окривљеног захтев за заштиту законитости подноси и због повреда одредаба члана 428. став 8, члана 438. став 1. тачка 2) и члана 438. став 2. тачка 2) ЗКП, те одредбе члана 439. тачка 4) ЗКП у вези члана 11. КЗ, а које повреде не представљају законске разлоге због којих је у смислу одредбе члана 485. став 4. ЗКП дозвољено подношење захтева за заштиту законитости окривљеном и његовом браниоцу због повреде закона, то је Врховни касациони суд захтев за заштиту законитости браниоца окривљеног у овом делу оценио недозвољеним.

Са изнетих разлога, налазећи да побијаним пресудама није учињена битна повреда одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 1) ЗКП на коју се

неосновано указује захтевом за заштиту законитости браниоца окривљеног АА - адвоката Бране Стојчића, Врховни касациони суд је на основу члана 491. став 1. ЗКП захтев у односу на наведену повреду одбио као неоснован, док је у осталом делу на основу члана 487. став 1. тачка 2) ЗКП и члана 485. став 4. ЗКП захтев одбацио као недозвољен и одлучио као у изреци пресуде.

Записничар-саветник
Снежана Лазин,с.р.

Председник већа-судија
Невенка Важић,с.р.

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић